

МУЗЕЙНА НУМІЗМАТИЧНА КОЛЕКЦІЯ (Російська імперія XVIII – XX ст.)

Анотація: в статті описана частина нумізматичної колекції, яка експонується та зберігається у фондах Музею історії м. Бердичева. Монети періоду Російської імперії XVIII – XX ст. — це джерело історичних, економічних, політичних і культурних знань.

Ключові слова: монети, Російська імперія, аверс монети, реверс монети, номінал.

Період правління імператриці Російської імперії Анни Іванівни (1730-1740).

Монета 1 денга 1731 р. (мідна). На аверсі монети спрощено зображений герб Російської імперії першої половини XVIII століття. На реверсі монети зображений щит з рослинним орнаментом навколо і розеткою нагорі. Посередині щита в овальній рамці в три рядки зазначено номінал і рік карбування — «ДЕ НГА 1731». Між номіналом і роком подвійна горизонтальна лінія.

Монета денга 1734 р. (мідна)

Монета денга 1736 р. (мідна).

Монета денга 1738 р. (мідна).

Період правління імператриці Російської імперії Єлизавети Петрівни (1741 – 1761).

Монета денга 1746 р. (мідна).

Монета денга 1747 р. (мідна).

Період правління імператриці Російської імперії Катерини II (1762-1796).

Монета 1763 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1769 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Катерини II, який складається з букв «І» (імператриця), «Е» (Катерина) і римської цифри «II». Нагорі — імператорська корона. З боків вказано рік, розділений на дві частини — «17» і «69». Оточують зображення дві гілки, пов'язані внизу бантом. На реверсі монети розміщено зображення Георгія Побідоносця на коні, що вражає списом змієвидного дракона з крилами. Під конем літери — «Е» і «М». Внизу півколом тягнеться стрічка з позначенням номіналу — «ДВЕ КОПЕЙКИ».

Монета 2 копійки 1765 р.

Монета 1 копійка 1794 р.

Період правління імператора Російської імперії Павла I (1796-1801).

Монета 1 деньга 1797 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Павла I: велика стилізована літера «П» із сильно вигнутими лініями, внизу римська цифра «I», наверху імператорська корона.

На реверсі монетки крупно вказаний номінал: цифра «1» з крапкою, під нею слово «ДЕНЬГА». Нижче проведена горизонтальна лінія, під якою рік чеканки — «1797». В самому низу — літери «Е.М.».

Монета 1 деньга 1798 р. (мідна).

Монета 1 копійка 1799 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Павла I: велика стилізована літера «П» з сильно вигнутими лініями, внизу римська цифра «I», нагорі

— імператорська корона. На реверсі монети крупно вказаний мінал: цифра «1» з крапкою, під нею слово «КОПЕЙКА». Нижче проведена горизонтальна лінія, під якою рік карбування — «1799». Усамоу низу літери «Е.М.».

Монета 1 копія 1797 р. (мідна)

Монета 1 копія 1798 р. (мідна)

Монета 1 копія 1801 р. (мідна).

Період правління імператора Російської імперії Олександра I (1800-1825).

Монета 2 копійки 1811 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1812 р. (мідна). На аверсі монети зображений герб Російської імперії першої чверті XIX ст. Під гербом півколом вздовж канта рік карбування — «1812».

На реверсі монети вказаний номінал — «2», нижче в дві стрічки — «КОПѢЙ» і «КІ.», над номіналом — імперська корона. Внизу розміщена суцільна лінія, під нею літери «К.М.». По колу вздовж канта розміщені дві гілки (лаврова і дубова), зв'язані внизу стрічкою. Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант з насічками.

Монета 2 копійки 1813 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1814 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1815 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1816 р. (мідна).

Монета 1 копія 1818 р. (мідна). На аверсі монети зображений герб Російської імперії першої чверті XIX ст. У нижній частині півколом рік карбування — «1818». На реверсі монети напис номіналу в дві стрічки — «1 КОПѢЙКА», над ним — імперська корона. Під номіналом розміщена суцільна лінія, ще нижче — літери «Е.М.». По колу вздовж канта розміщені дві гілки (лаврова і дубова), зв'язані внизу стрічкою. Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант з насічками.

Монета 1 копія 1819 р. (мідна).

Монета 1 копія 1820 р. (мідна).

Монета 1 копія 1821 р. (мідна).

Монета 1 копія 1822 р. (мідна).

Монета 1 копія 1823 р. (мідна).

Період правління імператора Російської імперії Миколи I (1825-1855).

Монета 1 копія 1828 р. (мідна). (Випускалась з 1810 по 1830 рік). На аверсі монети зображений герб Російської імперії. У нижній частині півколом вказаний рік карбування «1828». На реверсі монети вказаний номінал у дві стрічки — «1 КОПѢЙКА», над ним розміщена імперська корона. Під номіналом розміщена суцільна лінія, ще нижче літери «Е.М.». По колу вздовж канту розміщені дві гілки (лаврова і дубова), зв'язані внизу стрічкою. Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант з насічками.

Монета 1 копія 1829 р. (мідна).

Монета 1 копія 1831 р. (мідна).

Монета 5 копійок 1832 р. (мідна). На аверсі монети зображений так званий «масонський герб», внизу півколом уздовж канта вказано рік карбування — «1832». На реверсі монети вказаний номінал в два рядки — «5 КОПѢК». Під номіналом горизонтально розташована риска, що складається з двох, звужується в сторони з крапкою посередині. Нижче літери «Е.М.». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета 5 копійок 1836 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1837 р. (мідна).

Монета 10 копійок 1838 р. (мідна).

Монета 1 копія 1839 р. (мідна).

Монета 1/4 копійки сріблом 1840 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I. На реверсі монети вверху вказаний номінал — цифра «1», під нею горизонтальна риска і нижче — цифра «4» (тобто 1/4). Під номіналом в дві стрічки напис — «КОПЪЙКИ СЕРЕБРОМЪ», ще нижче вказана дата карбування «1840». В самому низу — літери монетного двору, які не читаються. По колу з двох сторін розміщено кільце із крапок.

Монета 2 копійки сріблом 1840 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I. На реверсі монети посередині вказаний номінал: цифра «2», під нею в дві стрічки напис — «КОПЪЙКИ СЕРЕБРОМЪ». Ще нижче вказана дата карбування — «1840». По колу з двох сторін розміщене кільце із крапок.

Монета 3 копійки сріблом 1840 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I. На реверсі монети вказаний номінал: цифра «3», під нею в дві стрічки напис «КОПЪЙКИ СЕРЕБРОМЪ». Зліва і справа від цифри «3» знаходяться дві зірочки. Ще нижче вказана дата карбування — «1840». По колу з двох сторін розміщено кільце із крапок.

Монета копійки сріблом 1841 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I. На реверсі монети вверху вказаний номінал — цифра «», під нею горизонтальна риска і нижче — цифра «» (тобто). Під номіналом в дві стрічки напис — «КОПЕЙКИ СЕРЕБРОМЪ», ще нижче вказана дата карбування «1840». В самому низу — літери монетного двору, які не читаються. По колу з двох сторін розміщено кільце із крапок.

Монета 1 копійка сріблом 1841 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I. На реверсі монети посередині вказаний номінал: цифра «1», під нею в дві стрічки напис — «КОПЪЙКА СЕРЕБРОМЪ». Ще нижче вказана дата карбування — «1841». По колу з двох сторін розміщене кільце із крапок.

Монета 3 копійки 1841 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I (велика стилізована літера «Н», внизу римська цифра «I», над літерою «Н» — велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал: цифра «3», під нею в дві стрічки напис — «КОПЪЙКА СЕРЕБРОМЪ». Ще нижче вказана дата карбування — «1841». По колу з двох сторін розміщене кільце із крапок.

Монета ½ копійки сріблом 1842 р. (мідна). На аверсі монети зображено вензель імператора Миколи I. На реверсі монети вверху вказаний номінал — цифра «1», під нею горизонтальна лінія і нижче — цифра «2» (тобто ½). Під номіналом в дві стрічки напис — «КОПЪЙКИ СЕРЕБРОМЪ», ще нижче вказана дата карбування «1842». В самому низу — літери монетного двору, які не читаються. По колу з двох сторін розміщено кільце із крапок.

Монета 1 копійка сріблом 1842 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I. На реверсі монети посередині вказаний номінал: цифра «1», під нею в дві стрічки напис — «КОПЪЙКА СЕРЕБРОМЪ». Ще нижче вказана дата карбування — «1842». По колу з двох сторін розміщене кільце із крапок.

Монета 3 копійки сріблом 1842 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I. На реверсі монети посередині вказаний номінал: цифра «3», під нею в дві стрічки напис — «КОПЪЙКИ СЕРЕБРОМЪ». Зліва і справа від цифри «3» знаходяться дві зірочки. Ще нижче вказана дата карбування — «1842». По колу з двох сторін розміщене кільце із крапок.

Монета полушка 1850 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I (велика стилізована літера «Н», внизу римська цифра «I», над літерою «Н» велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал — «полушка», зверху велика імперська корона, внизу — рік карбування «1850», ще нижче — літери «Е. М.». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета копійка 1854 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I (велика стилізована літера «Н», внизу римська цифра «I», над літерою «Н» велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал — «КОПЪЙКА», зверху велика

імперська корона, внизу — рік карбування «1854», ще нижче — літери «Е. М.». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета денєжка 1855 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи I (велика стилізована літера «Н», внизу римська цифра «I», над літерою «Н» — велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал «ДЕНЕЖКА», над ним велика імперська корона, нижче рік карбування — «1855». З двох сторін монета має кант.

Період правління імператора Російської імперії Олександра II (1855-1881).

Монета копійка 1855 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Олександра II (велика стилізована літера «А», внизу римська цифра «II», над літерою «А» велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал — «КОПѢЙКА», зверху велика імперська корона, внизу рік карбування «1855». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета полушка 1858 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Олександра II (велика стилізована літера «А», внизу римська цифра «II», над літерою «А» велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал — «полушка», зверху велика імперська корона, внизу рік карбування «1858». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета копійка 1860 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Олександра II (велика стилізована літера «А», внизу римська цифра «II», над літерою «А» велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал — «КОПѢЙКА», зверху велика імперська корона, внизу рік карбування «1860». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета копійка 1861 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Олександра II (велика стилізована літера «А», внизу римська цифра «II», над літерою «А» велика імперська корона). На реверсі монети посередині вказаний номінал — «КОПѢЙКА», зверху велика імперська корона, внизу рік карбування «1861». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета 2 копійки 1861 р. (мідна). На аверсі монети зображений герб Російської імперії зразка 1856 р. На реверсі монети вказаний номінал в дві стрічки: «2 копѣйки». Нижче рік карбування — «1861», ще нижче подвійна лінія з крапкою в центрі, під нею літери «Е. М.». По колу вздовж канта розміщений вінок з двох гілок. Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета 10 копійок 1861 р. (срібна). На аверсі монети розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі в центрі вказаний номінал: число «10», під ним — слово «КОПѢКЪ». Зліва і справа від числового позначення номінала є дві зірочки, над числом — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1861», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети — вінок із двох гілок, зв'язаних внизу стрічкою. На лицевій і зворотній стороні по краю монети кант із зубцями.

Монета 15 копійок 1861 р. (срібна). На аверсі монети розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі в центрі вказаний номінал: число «15», під ним — слово «КОПѢКЪ». Зліва і справа від числового позначення номінала є дві зірочки, над числом — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1861», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети — вінок із двох гілок, зв'язаних внизу стрічкою. На лицевій і зворотній стороні по краю монети кант із зубцями.

Монета 5 копійок 1864 р. (мідна).

На аверсі монети зображений герб Російської імперії.

На реверсі монети вказаний номінал у дві стрічки: «5 копьекъ». З боків цифри «5» є дві зірочки. Нижче — рік чеканки — «1864», ще нижче — лінія з крапкою в центрі, під нею літери «Е. М.».

По колу попід кант розташований вінок із двох гілок. З обох сторін монети є кант з направленими всередину зубцями.

Монета 1 копійка 1865 р. (мідна).

Монета 5 копійок 1865 р. (срібна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі монети в центрі вказаний номінал: цифра «5», під нею — слово «КОПѢКЪ». Ліворуч і праворуч від цифри є дві зірочки, над цифрою — імперська корона. Під номіналом орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1865», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети є вінок з двох гілок, пов'язаних внизу стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант з 98 зверненими в середину зубцями. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета копійка 1866 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1866 р. (мідна). На аверсі монети зображений герб Російської імперії зразка 1856 р. На реверсі монети вказаний номінал в дві стрічки: «2 копейки». Нижче рік карбування — «1866», ще нижче подвійна лінія з крапкою в центрі, під нею літери «Е. М.». По колу вздовж канта розміщений вінок з двох гілок. Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант.

Монета 2 копійки 1868 р. (мідна).

Монета 20 копійок 1869 р. (срібна). На аверсі монети розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі в центрі вказаний номінал: число «15», під ним — слово «КОПѢКЪ». Зліва і справа від числового позначення номінала є дві зірочки, над числом — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1869», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети — вінок із двох гілок, зв'язаних внизу стрічкою. На лицевій і зворотній стороні по краю монети кант із зубцями.

Монета 5 копійок 1870 р. (срібна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі монети в центрі вказаний номінал: цифра «5», під нею — слово «КОПѢКЪ». Ліворуч і праворуч від цифри є дві зірочки, над цифрою — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими — розетка. Нижче — рік карбування «1870», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети є вінок з двох гілок, пов'язаних внизу стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант з 98 зверненими всередину зубцями. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 2 копійки 1871 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення малого герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині над гербом — напис «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній частині під гербом втиснений напис — «ДВѢ КОПѢЙКИ». На реверсі монети розміщено номінал в дві стрічки: «2 КОПѢЙКИ». З двох боків цифри «2» — дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Вверху півколом вказано рік карбування — «1895» і слово «ГОДА», весь інший простір заповнено двома гілками — дуба і лавра, які перев'язані стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1871 р. (мідна)

Монета 5 коп. 1874 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба — широкий обідок, який складається з

двох частин, з'єднаних разом ромбовидним візерунком. У верхній частині обідка — випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ПЯТЬ КОПѢКЪ». На реверсі монети центральна частина відділена обідком, всередині якої розміщений номінал в дві стрічки: «5 КОПѢКЪ». З боків цифри «5» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «Е.М.».

Монета 5 коп. 1875 р. (мідна)

Монета 5 коп. 1879 р. (мідна).

Монета 5 коп. 1880 р. (мідна)

Монета 15 копійок 1872 р. (срібна). На аверсі монети розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі в центрі вказаний номінал: число «15», під ним — слово «КОПѢКЪ». Зліва і справа від числового позначення номінала є дві зірочки, над числом — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1872», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети — вінок із двох гілок, зв'язаних внизу стрічкою. На лицевій і зворотній стороні по краю монети кант із зубцями.

Монета 3 копійки 1873 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення малого герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині над гербом — напис «МЪДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній частині під гербом втиснений напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети розміщено номінал в дві стрічки: «3 КОПѢЙКИ». З двох боків цифри «3» — дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Вверху півколом вказано рік карбування — «1873» і слово «ГОДА», весь інший простір заповнено двома гілками — дуба і лавра, які перев'язані стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1878 р. (мідна).

Монета 5 копійок 1880 р. (срібна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі монети в центрі вказаний номінал: цифра «5», під нею слово «КОПѢКЪ». Ліворуч і праворуч від цифри є дві зірочки, над цифрою — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1880», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети є вінок з двох гілок, пов'язаних внизу стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант з 98 зверненими в середину зубцями. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Період правління імператора Російської імперії Олександра III (1881-1894).

Монета 1 копійка 1881 р. (мідна).

Монета 3 копійки 1883 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1885 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1887 р. (мідна).

Монета 5 копійок 1889 р. (срібна). На аверсі монети розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі в центрі вказаний номінал: число «5», під ним слово «КОПѢКЪ». Зліва і справа від числового позначення номінала є дві зірочки, над числом — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1889», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети — вінок із двох гілок, зв'язаних внизу стрічкою. На лицевій і зворотній стороні по краю монети кант із зубцями.

Монета ½ копійки 1880 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Олександра II (велика стилізована літера «А», внизу римська цифра «II», над літерою «А» велика імперська корона). Внизу дві схрещені гілки — дуба і лавра. На реверсі монети вверху дробом

вказаний номінал: цифра «1», під нею горизонтальна риска, нижче цифра «2 (тобто $\frac{1}{2}$). З двох сторін дробу є дві зірочки. Під номіналом — слово «копейки», ще нижче візерунок у вигляді рослинного орнаменту з колом в центрі, під ним вказана дата карбування — «1880». В самому низу — літери «С.П.Б.». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1893 р. (мідна).

Період правління імператора Російської імперії Миколи II (1894-1917).

Монета 2 копійки 1895 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення малого герба Російської імперії. Навколо гербає широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині над гербом — напис «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній частині під гербом втиснений напис — «ДВЪ КОПѢЙКИ». На реверсі монети розміщено номінал в дві стрічки: «2 КОПѢЙКИ». З двох боків цифри «2» — дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Вверху півколом вказано рік карбування — «1895» і слово «ГОДА», весь інший простір заповнено двома гілками — дуба і лавра, які перев'язані стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета $\frac{1}{4}$ копійки 1896 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи II (велика стилізована літера «Н» з ромбоподібним візерунком в середній частині, внизу римська цифра «II», над літерою «Н» велика імперська корона). Корона доповнена стрічкою Андріївського ордену. Внизу дві схрещені гілки — дуба і лавра.

На реверсі монети вверху дробом вказаний номінал: цифра «1», під нею горизонтальна риска, ще нижче цифра «4», (тобто $\frac{1}{4}$). З двох сторін від номіналу є дві зірочки. Під номіналом — слово «копѣйки», ще нижче візерунок у вигляді рослинного орнаменту з колом в центрі, під ним вказана дата карбування — «1896». В самому низу — літери «С.П.Б.». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1896 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення малого герба Російської імперії. Навколо гербає широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині над гербом — напис «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній частині під гербом втиснений напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети розміщено номінал в дві стрічки: «3 КОПѢЙКИ». З двох боків цифри «3» — дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Вверху півколом вказано рік карбування — «1896» і слово «ГОДА», весь інший простір заповнено двома гілками — дуба і лавра, які перев'язані стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета $\frac{1}{2}$ копійки 1897 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи II (велика стилізована літера «Н» з ромбоподібним візерунком в середній частині, внизу римська цифра «II», над літерою «Н» — велика імперська корона). Корона доповнена стрічкою Андріївського ордену. Внизу — дві схрещені гілки — дуба (праворуч) і лавра (зліва). На реверсі монети вгорі дробом вказаний номінал: цифра «1», під нею горизонтальна лінія, і нижче — цифра «2» (тобто $\frac{1}{2}$). Ліворуч і праворуч є дві зірочки. Під номіналом — слово «КОПѢЙКИ», ще нижче візерунок у вигляді рослинного орнаменту з колом в центрі, під ним вказана дата карбування — «1897». У самому низу — літери «С.П.Б.». Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1897 р.

Монета 1 копійка 1898 р.

Монета 3 копійки 1898 р.

Монета ¼ копійки 1899 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи II (велика стилізована літера «Н» з ромбоподібним візерунком в середній частині, внизу римська цифра «II», над літерою «Н» — велика імперська корона. Корона доповнена стрічкою Андріївського ордена). Внизу — дві схрещені гілки — дуба (праворуч) і лавра (зліва). На реверсі монети вгорі дробом вказаний номінал: цифра «1», під нею горизонтальна лінія, і нижче — цифра «4» (тобто 1/4). Ліворуч і праворуч є дві зірочки. Під номіналом — слово «КОПѢЙКИ», ще нижче візерунок у вигляді рослинного орнаменту з колом в центрі, під ним вказана дата карбування — «1899». У самому низу — літери «С.П.Б.». Лицева і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1899 р.

Монета 3 копійки 1899 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення малого герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині над гербом — напис «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній частині під гербом втиснений напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети розміщено номінал в дві стрічки: «3 КОПѢЙКИ». З двох боків цифри «3» — дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Вверху півколом вказано рік карбування — «1899» і слово «ГОДА», весь інший простір заповнено двома гілками — дуба і лавра, які перев'язані стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1901 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». На зовнішній частині монети угорі півколом вказано рік карбування — «1901» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1901 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1901» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1902 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ТРИ

КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1902» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1903 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1903 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ДВѢ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «2 КОПѢЙКИ». З боків цифри «2» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1903» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1903 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1903» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1904 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1904» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1905 р. (мідна).

Монета 1 копійка 1906 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщено номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери

«С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1906» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 2 копійки 1906 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ДВЪ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «2 КОПѢЙКИ». З боків цифри «2» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1906» і слово «РОКУ», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 10 копійок 1906 р. (срібна). На аверсі монети розміщено зображення герба Російської імперії. На реверсі в центрі вказаний номінал: число «10», під ним слово «КОПѢКЪ». Зліва і справа від числового позначення номінала є дві зірочки, над числом — імперська корона. Під номіналом — орнамент у вигляді двох стилізованих ліній, між якими розетка. Нижче — рік карбування «1906», ще нижче — літери «С.П.Б.». По краях монети — вінок із двох гілок, зв'язаних внизу стрічкою. На лицевій і зворотній стороні по краю монети кант із зубцями.

Монета 2 копійки 1907 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ДВЪ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «2 КОПѢЙКИ». З боків цифри «2» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1907» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1908р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1908» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1908 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком,

всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». На зовнішній частині монети угорі півколом вказано рік карбування — «1908» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1909 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1909» і слово «ГОДА», решта простору заповнено двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета ½ копійки 1910 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи II (велика стилізована літера «Н» з ромбоподібним візерунком в середній частині, внизу римська цифра «II», над літерою «Н» — велика імперська корона. Корона доповнена стрічкою Андріївського ордена). Внизу — дві схрещені гілки — дуба (праворуч) і лавра (зліва). На реверсі монети вгорі дробом вказаний номінал: цифра «1», під нею горизонтальна лінія, і нижче — цифра «2» (тобто 1/2). Ліворуч і праворуч є дві зірочки. Під номіналом — слово «КОПѢЙКИ», ще нижче візерунок у вигляді рослинного орнаменту з колом в центрі, під ним вказана дата карбування — «1910». У самому низу — літери «С.П.Б.». Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1910 р. (мідна).

Монета 1/2 копійки 1911 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи II (велика стилізована літера «Н» з ромбоподібним візерунком в середній частині, внизу римська цифра «II», над літерою «Н» — велика імперська корона. Корона доповнена стрічкою Андріївського ордена). Внизу — дві схрещені гілки — дуба (праворуч) і лавра (зліва). На реверсі монети вгорі дробом вказаний номінал: цифра «1», під нею горизонтальна лінія, і нижче — цифра «2» (тобто 1/2). Ліворуч і праворуч є дві зірочки. Під номіналом — слово «КОПѢЙКИ», ще нижче візерунок у вигляді рослинного орнаменту з колом в центрі, під ним вказана дата карбування — «1910». У самому низу — літери «С.П.Б.». Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1911 р. (мідна).

Монета 2 копійки 1911 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ДВѢ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «2 КОПѢЙКИ». З боків цифри «2» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1911» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна

сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1911 р. (мідна).

½ копійки 1912 р. (мідна). На аверсі монети зображений вензель Миколи II (велика стилізована літера «Н» з ромбоподібним візерунком в середній частині, внизу римська цифра «II», над літерою «Н» — велика імперська корона. Корона доповнена стрічкою Андріївського ордена). Внизу — дві схрещені гілки — дуба (праворуч) і лавра (зліва). На реверсі монети вгорі дробом вказаний номінал: цифра «1», під нею горизонтальна лінія, і нижче — цифра «2» (тобто 1/2). Ліворуч і праворуч є дві зірочки. Під номіналом — слово «КОПѢЙКИ», ще нижче візерунок у вигляді рослинного орнаменту з колом в центрі, під ним вказана дата карбування — «1897». У самому низу — літери «С.П.Б.». Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1912 р. (мідна).

Монета 3 копійки 1912 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1912» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1913р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1913» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1913 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МѢДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснений напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1913» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1914р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий

напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1914» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1915р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснений напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1915» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 2 копійки 1915 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ДВѢ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «2 КОПѢЙКИ». З боків цифри «2» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1915» і слово «РОКУ», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1915 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1915» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 1 копійка 1916 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССИЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ОДНА КОПѢЙКА». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «1 КОПѢЙКА». З боків цифри «1» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1916» і слово «ГОДА», решта простору

заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 2 копійки 1916 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній — втиснутий напис — «ДВЪ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «2 КОПѢЙКИ». З боків цифри «2» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1916» і слово «РОКУ», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок.

Монета 3 копійки 1916 р. (мідна). На аверсі монети в центральній частині розміщено зображення герба Російської імперії. Навколо герба є широкий обідок, що складається з двох частин, з'єднаних разом ромбоподібним візерунком. У верхній частині обідка випуклий напис: «МЪДНАЯ РОССІЙСКАЯ МОНЕТА», в нижній втиснутий напис — «ТРИ КОПѢЙКИ». На реверсі монети центральна частина відділена намистовим обідком, всередині якого поміщений номінал в два рядки: «3 КОПѢЙКИ». З боків цифри «3» є дві зірочки. Під номіналом — рослинний орнамент з колом в центрі, ще нижче — літери «С.П.Б.». Угорі півколом вказано рік карбування — «1916» і слово «ГОДА», решта простору заповнена двома гілками — дуба і лавра, перев'язаними стрічкою. Лицьова і зворотна сторони мають виступаючий по колу кант. Гурт монети складається з безлічі вертикальних насічок [1].

Література та джерела:

1. Фонди Музею історії м. Бердичева.